

BÍRÓ SZABOLCS

1347

Orvos voltam Messinában. Apámnak egykor nem kevés pénzébe és befolyásába került, hogy a legkiválóbb tanítókhöz küldjön, mivel úgy akarta, hogy nála is avatottabb tudora legyek a medicinának. Én pedig jó fia voltam. Tudtam, mennyi áldozatot hozott értem, hát nem hanyagoltam el a tanulást.

Bejártam Itália szép földjét. Koptattam a padot egyházi iskolákban és a pennám hegyét világi orvosok mellett, miközben a cipőm talpa is többször elvászott a Rómától Bolognáig, Nápolytól Szicíliáig tartó útjaim során. Nem kíméltem magam, szomjaztam a tudást, néha tán túlságosan is, hogy tanítóim már reám szóltak: ne merészkedjek túl messzire, mert aki nem vigyáz, könnyen eretnek tanok közt találhatja magát, s lelkét az ördög kaparinthatja markába. Pedig mit tudtak ők a pokolról? Semmit. Erre csak évekkkel később jöttem rá.

Amikor hazatértem, már a bajszom is kiserkent, és úgy éreztem, fejemben ott a világ minden tudása. Mestereim kiváló ajánlólevelekkel láttak el, én pedig majd' szétszakadtam a tettvágytól.

Apámat mégsem tudtam megmenteni. Éjszakákat virrasztottam végig mellette, mindent kipróbáltam, de semmi sem használt. Mintha eltékozoltam volna a tanulással töltött éveket. Őrjöngtem. Apám azonban megfogta a karom, és azt mondta, az öregségre nincs gyógyír. Aztán aludni küldött. Mire felébredtem, ő már messze járt. Csendben távozott, megbékélve sorsával. Így lettem orvos Messinában.

Apai örökségemből egy finoman megmunkált mérleg volt a legkedvesebb számomra, amit még dédapám hozott a Szentföldről. Dolgozószobám éke lett, s mindig ott volt az asztalomon. Akkor is ezen a mérlegen pihentettem a szemem, amikor egy őszi estén vad dörömbölés rázta fel házam csendjét, s egy kikötői munkás halálra váltan kérte: azonnal menjek vele, az ügy nem tűr halasztást. Biccentettem, magamra kanyarítottam utcai köpönyegemet, megragadtam orvosi szerszámaimmal – apám szerszámaival – teli táskámat, és már indultunk is.

A kései óra ellenére a kikötőben meglehetősen sokan nyüzsögtek. Nyugtalan hangzavarba csöppentem: a part mentén tizenkét genovai vitorlás horgonyzott, a mólókat jajveszékélő emberek lepték el, a városi milicisták azonban lezárták előttük az utat. Az előljáró éppen egy teljes bandérium kivezénylését rendelte el,

majd köszöntött, és megkért, azonnal menjek fel a legközelebbi hajóra. Feszülten kérdeztem, hogy mi történt, mire így felelt: „Arra nincsenek szavak...”

A milicisták utat nyitottak nekem, én pedig táskámat a fejem fölé emelve mentem előre a rémült emberek között. Feltűnt, hogy nem a messinai őrséget szidják, épp ellenkezőleg: fennhangon bűnbocsánatért esedeznek.

Felsiettem a hajóra. Fejemben vadabbnál vadabb gondolatok kergették egymást, ám ami a fedélzeten fogadott, arra nem voltam felkészülve. Búzló tetemek heverték szerteszét, s több tucat nyöszörgő haldokló. Ezt a látványt még orvosként is nehéz volt elviselnem, nem csoda hát, hogy a túlélők menekültek a fedélzetről. A milícia néhány embere fáklyákkal világította meg nekem a borzalmat: a halottak keze egészen elfeketedett, bőrük több helyen is elszíneződött. Amikor a katonák, utasításomnak megfelelően, felhasították néhány halott ruháját, még rémesebb látvány tárult elém: hatalmas kelések, kipukkadt bubók lepték el a szerencsétlenek testét.

Nem akartam hinni a szememnek. A városban hónapok óta pletykálták, hogy Genovában valamiféle gyilkos kór szedi áldozatait, ami fertelmesebb, mint azt az emberi elme felfogni képes, és amit nem lehet meggyógyítani. Ostoba szóbeszédnek tűnt, nem többnek.

Visszasiettem a partra, és közöltem az előljárával, hogy a hajókat, melyek akkor már két órája ott horgonyoztak, azonnal ki kell utasítani a kikötőből – talán még nem késő.

Két hét telt el azóta, s most már tudom, hogy tévedtem. Dédapám mérlegét nézem, és arra gondolok, mennyit érne rajta az emberélet. A serpenyők talán meg sem mozdulnának.

A városra rászabadult a pokol, és én ugyanolyan tehetetlen vagyok, mint apám halála előtt. Mit ért hát az a sok esztendő? Eltékozoltam-e az életemet?

Nem őrzöngök. A testemen elszaporodott bubók jelzik, hogy hamarosan meghalok – már így is tovább kitartottam, mint sokan mások. A fekete halál máris leigázta a várost, és hadba vonult Európa ellen. Nincs sereg, mi útját állhatná.

Orvos voltam Messinában – és nem tehettem semmit.

(Az írást a Múlt-kor történelmi magazin Meghajolt Európa a fekete halál előtt című cikke ihlette.)